

Брюксел, 15.4.2019 г.
COM(2019) 174 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2019) 174 final of 10.4.2019.
Concerns all language versions.
Correction of the last sentence of the second paragraph of point 1.2.
The text shall read as follows:

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Трети годишен доклад относно Механизма за бежанците в Турция

Съдържание

1. Въведение	3
1.1 Турция и бежанската криза.....	3
1.2 Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма	3
2. Функциониране на Механизма	5
3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането	6
4. Втори транш на Механизма	7
Програмиране.....	7
5. Прилагане на Механизма	9
5.1 Хуманитарна помощ.....	10
5.2 Помощ за развитие	11
6. Мониторинг и оценка	15
7. Одит.....	17
8. Комуникация и публичност	18
9. Заключение и следващи действия	19

1. Въведение

В съответствие с член 8, параграф 1 от Решението на Комисията от 24 ноември 2015 г.¹ относно координацията на действията на Съюза и на държавите членки посредством механизъм за координация („Решението“) Комисията редовно информира Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Механизма за бежанците в Турция (наричан по-нататък „Механизмът“). В член 8, параграф 2 от Решението се посочва, че Комисията докладва ежегодно на Европейския парламент и на Съвета за прилагането на Механизма. Първият годишен доклад относно Механизма бе публикуван през март 2017 г.² В него се описва функционирането на Механизма, първите действия, предприети с цел прилагането и мониторинга му, системата за оценка, както и комуникационните дейности. Вторият доклад беше публикуван през март 2018 г.³

1.1 Турция и бежанската криза

Географското положение на Турция я превръща във важна държава за прием и транзит по отношение на бежанците и мигрантите. В резултат на безпрецедентния приток на хора в Турция, дължащ се основно на конфликтите в Сирия и Ирак, държавата приютава над 4 милиона бежанци и мигранти, което е най-големият брой в света. Това включва 3,6 милиона регистрирани сирийски бежанци⁴, от които около 155 000 живеят в 13 лагера, построени от турското правителство, и над 296 000 регистрирани бежанци и търсещи убежище лица, най-вече от Афганистан, Ирак, Иран и Сомалия⁵. Въпреки че Турция продължава да полага похвални усилия за приемане, подпомагане и приютаване на голям брой бежанци и мигранти, тяхната многочисленост има съществено отражение върху приемните общности.

1.2 Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма

През 2015 г. Европейският съюз и неговите държави членки решиха да засилят своя политически и финансов ангажимент, за да подкрепят усилията на Турция за приютаването на бежанците. В рамките на Изявлението на ЕС и Турция от 18 март 2016 г.⁶ (наричано по-нататък „Изявлението“) между Европейския съюз и Турция бе договорено всеобхватно сътрудничество, основано на споделена отговорност, взаимни ангажименти и тяхното изпълнение. На срещата на правителствените и държавните ръководители с Турция на 29 ноември 2015 г. беше задействан съвместният план за

---

¹ Решение С(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г. относно координацията на действията на Съюза и на държавите членки посредством механизъм за координация — Механизма за бежанците в Турция, изменено с Решение С(2016)855 на Комисията от 10 февруари 2016 г.

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130&qid=1520876986890&from=EN>

³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/14032018_facility_for_refugees_in_turkey_second_annual_report.pdf

⁴ Към 29 ноември 2018 г. броят на регистрираните сирийци по линия на системата за временна закрила е бил 3 607 563 души по данни на турската Генерална дирекция „Управление на миграцията“: http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik

⁵ Специфичността на турската система за убежище е свързана с факта, че страната е подписала Протокола от Ню Йорк от 1967 г. към Женевската конвенция от 1951 г. с резерви. Съответно огромната част от бежанците в Турция не могат да кандидатстват за пълноправен статут на бежанец, а само за т. нар. „условен статут на бежанец“, с който, ако бъде предоставен, се ограничават престоят в страната до момента, в който лицето, признато за бежанец, бъде „презаселено в трета държава“.

⁶ <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>

действие ЕС—Турция⁷, за да се съдейства на Турция да се справи с последиците от конфликта в Сирия.

В отговор на призива от страна на държавите — членки на ЕС, за значително допълнително финансиране с цел подпомагане на бежанците в Турция, на 24 ноември 2015 г. Комисията създаде Механизъм за бежанците в Турция⁸. С помощта на Механизма се координира мобилизирането на ресурси, предоставени както от бюджета на ЕС, така и чрез допълнителни вноски от държавите членки, включени в бюджета на ЕС като външни целеви приходи. Вноските възлизат общо на 6 милиарда евро, от които 3 милиарда евро са заделени за периода 2016—2017 г. и още 3 милиарда евро — за периода 2018—2019 г. ЕС и неговите държави членки са най-големият донор, предприемащ мерки във връзка с последиците от сирийската криза, като от началото на кризата през 2011 г. досега са мобилизирали около 17 милиарда евро.

Механизмът допълва и увеличава съществуващото финансиране от ЕС по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия⁹ (наричан по-нататък „Доверителният фонд на ЕС“), Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, и националните програми на Инструмента за предприсъединителна помощ, като всички тези инструменти допринасят за работата по въпросите, свързана с бежанците, с ключови партньори. Той допълва и Европейския инструмент за демокрация и човешките права¹⁰.

Изпълнението на Изявлението продължи и през 2018 г. да играе ключова роля за гарантирането на ефективно и съвместно преодоляване от страна на ЕС и Турция на предизвикателството на миграцията. Изявлението продължава да постига конкретни резултати за намаляването на незаконните и опасни преминавания и за спасяването на човешки живот в Егейско море.

През 2018 г. общият брой на лицата, пристигнали от Турция в ЕС, беше 50 789, в сравнение с 41 720 души през 2017 г. (увеличение от 22 %). Това включва 47 939 души, пристигнали в Гърция (от които 32 141 по море и 15 798 по суша), 2 383 в Италия, 349 в България и 118 души, пристигнали от Турция с лодка в контролираните от правителството зони на Кипър. Общият брой на лицата, пристигнали от Турция в ЕС през 2019 г. (към 5 март 2019 г.), е 5 094, в сравнение с 3 153 за същия период на миналата година. Това включва 5 054 души, пристигнали в Гърция (3 509 по море и 1 545 по суша) и 40 в България¹¹. Според Международната организация по миграция (МОМ) досега през 2019 г. в Източното Средиземноморие са загинали 3 мигранти (през 2018 г. този брой беше 174, през 2017 г. — 62, а през 2016 г. — 434).

Продължава презаселването от Турция към ЕС по схемата за презаселване „1:1“¹², предвидена в Изявлението. Общият брой на презаселените лица от 4 април 2016 г.

⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_fr.htm

⁸ Решение C(2016) 855 final на Комисията от 10.2.2016 г. относно Механизма за бежанците в Турция и за изменение на Решение C(2015) 9500 на Комисията от 24.11.2015 г.

⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad_en

¹⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/eidhr_en.htm_en

¹¹ Данните за броя на пристигналите са предоставени от държавите — членки на ЕС, и Европейската агенция за гранична и брегова охрана.

¹² Съгласно Изявлението на ЕС и Турция за всеки сириец, който Турция приеме обратно от гръцките острови, друг сириец бива презаселен от Турция в ЕС, като се вземат предвид критериите на ООН за уязвимост.

насам достигна 20 002, от които 1 362 през 2019 г., 6 929 през 2018 г. и 8 975 през 2017 г. Що се отнася до доброволната схема за хуманитарно приемане, след като през декември 2017 г. бяха одобрени стандартните оперативни процедури, сега са налице всички елементи и условия за активиране на схемата, както бе предвидено в Изявлението.

Пълното и постоянно прилагане на Изявлението изисква непрекъснати усилия и политическа воля от всички страни.

2. Функциониране на Механизма

Механизмът има координираща функция и дава възможност за бързо, ефективно и ефикасно мобилизиране на помощта от ЕС за бежанците в Турция. С Механизма се гарантира оптимално мобилизиране на съществуващите инструменти на ЕС за финансиране под формата на хуманитарна помощ или помощ за развитие, за да се посрещнат нуждите на бежанците и приемните общности по всеобхватен и координиран начин¹³.

Ръководният комитет на Механизма осигурява стратегически насоки за приоритетите, вида на действията, които да бъдат подкрепени, сумите, които да бъдат разпределени, и инструментите за финансиране, които да бъдат мобилизирани, както и, когато е уместно, насоки за условията, свързани с изпълнението от страна на Турция на ангажиментите ѝ по съвместния план за действие ЕС—Турция от 29 ноември 2015 г.¹⁴ (наричан по-нататък „Съвместният план за действие“). През 2018 г., която е третата година от прилагането на Механизма, се състояха три заседания на Ръководния комитет — на 9 март, 18 юни и 30 ноември 2018 г. Следващото 12-о заседание на Ръководния комитет е предвидено за май 2019 г.

Основните принципи, които ръководят прилагането на Механизма, са бързина, ефективност и ефикасност, като същевременно се гарантира добро финансово управление. Устойчивостта на интервенциите по линия на Механизма и отговорността, споделяна от турските органи, също са важни. Идентифицирането на приоритетни области за помощ се основава на цялостната и независимата оценка на нуждите¹⁵, като се обръща особено внимание на уязвимите групи. Оценката на нуждите беше актуализирана през 2018 г.¹⁶

Чрез Механизма се координира финансирането от следните инструменти за външно финансиране: хуманитарната помощ¹⁷, Европейския инструмент за съседство¹⁸, Инструмента за сътрудничество за развитие¹⁹, Инструмента за предприсъединителна помощ²⁰ и Инструмента, допринасящ за стабилността и мира²¹. Мерките, финансирани

¹³ Решение С(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г., член 2 — „Цели на Механизма“.

¹⁴ Вж. член 5, параграф 1 от Решение С(2015) 9500 на Комисията, изменено с Решение С(2016)855 на Комисията.

¹⁵ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf

¹⁶ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf

¹⁷ Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета относно хуманитарната помощ, ОВ L 163, 2.7.1996 г., стр. 1.

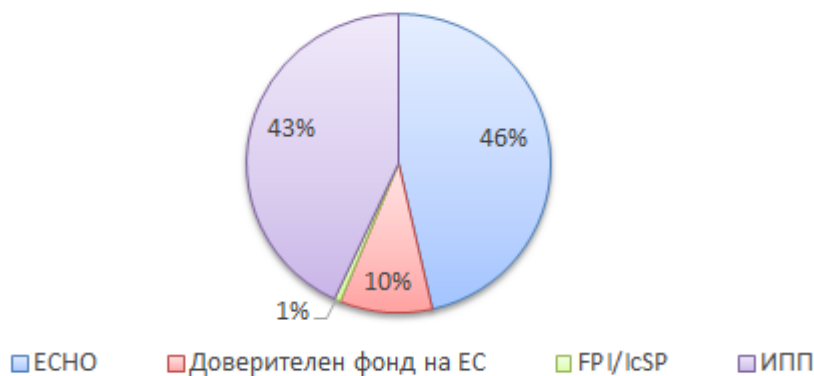
¹⁸ Регламент (ЕС) № 232/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски инструмент за съседство, ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 27.

¹⁹ Регламент (ЕС) № 233/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на финансов инструмент за сътрудничество за развитие, ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 44.

²⁰ Регламент (ЕС) № 231/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП II), ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 11.

от бюджета на Съюза, се изпълняват в съответствие с финансовите правила и разпоредби, приложими за пряко и непряко управление.

В рамките на първия транш на Механизма разпределението на финансирането по инструменти на ЕС²² е следното:

Прилагането на помощта зависи от стриктното спазване от страна на Турция на ангажиментите, поети в рамките на съвместния план за действие, и на Изявлението.

3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането

Общият бюджет, координиран чрез Механизма, е 6 милиарда евро (3 милиарда евро за периода 2016—2017 г. и 3 милиарда евро за периода 2018—2019 г.). С първия транш бяха мобилизирани 1 милиард евро от бюджета на ЕС и 2 милиарда евро от държавите членки²³. За втория транш бюджетът на ЕС осигурява 2 милиарда евро, а държавите членки — 1 милиард евро²⁴.

От сумата 1 милиард евро от бюджета на ЕС за периода 2016—2017 г. през 2016 г. бяха мобилизирани 250 милиона евро, а през 2017 г. — 750 милиона евро. От сумата 2 милиарда евро от бюджета на ЕС за 2018 г. през 2018 г. бяха мобилизирани 550 милиона евро, като остатъкът ще бъде мобилизиран през 2019 г.

За първия транш държавите членки предоставиха за Механизма 677 милиона евро през 2016 г., 847 милиона евро през 2017 г. и 396 млн. EUR през 2018 г. Останалите 80 милиона евро ще бъдат изплатени през 2019 г. За втория транш държавите членки предоставиха 68 милиона евро през 2018 г., като останалите плащания са планирани за периода 2019—2023 г. Вноските на държавите членки се правят пряко в общия бюджет на ЕС под формата на външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2, буква а), точка ii) от Финансовия регламент и се включват в бюджетните редове на Инструмента за предприсъединителна помощ и за хуманитарна помощ.

²¹ Регламент (ЕС) № 230/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент, допринасящ за стабилността и мира, ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 1.

²² Вноските по линия на Европейския инструмент за съдействие и Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСП) бяха съответно прехвърлени и изпълнени в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ и Доверителния фонд на ЕС. По принцип всички вноски по Механизма към Доверителния фонд на ЕС (от ИПП и в по-малка степен от ИСП) бяха изпълнени под формата на нехуманитарна помощ.

²³ Общото разпределение на приноса на държавите членки е публикувано на адрес <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/>.

²⁴ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/>

Продължава да е налице задоволително съответствие между темпа на плащанията на вноските на държавите членки в Механизма и дела на плащанията, финансирани чрез тези вноски по линия на Механизма.

4. Втори транш на Механизма

Мобилизирането на средствата за първия транш по линия Механизма беше успешно, със сключени договори²⁵ за 3 милиарда евро в рамките на бюджетите за 2016 г. и 2017 г., които в края на 2017 г. бяха напълно оперативни. В Изявлението на ЕС и Турция от март 2016 г. беше посочено, че след като отпуснатите средства бъдат почти изчерпани и при условие че всички ангажименти са спазени, ЕС ще мобилизира допълнително финансиране за Механизма от още 3 милиарда евро до края на 2018 г.

Като се има предвид, че в края на 2017 г. бяха сключени договори за цялата първоначална сума от 3 милиарда евро, и с цел да се осигури непрекъснатост на проектите по линия на Механизма и на подкрепата за бежанците, през март 2018 г. Комисията прие решение за втори транш от 3 милиарда евро за Механизма за бежанците в Турция със същото разпределение на вноските като при първия транш²⁶. След постигането на 18 юли 2018 г. на съгласие с държавите членки по актуализираното общо разбиране, на 24 юли 2018 г. Комисията прие изменено решение за мобилизиране на сума в размер на 2 милиарда евро от бюджета на ЕС в периода 2018—2019 г., като държавите членки следва да допълнят оставащите 1 милиард евро под формата на външни целеви приходи²⁷.

Програмиране

За да се надгради върху осезаемите резултати от първия транш на Механизма и за да се осигури гладко и ефективно продължаване на програмирането на втория транш, на заседанието на Ръководният комитет през юни 2018 г. държавите членки одобриха актуализирана стратегическа концептуална бележка²⁸. Ръководният комитет взе предвид констатациите от актуализираната оценка на нуждите²⁹, извършена чрез широки консултации със заинтересованите страни през първата половина на годината³⁰, както и други имащи отношение документи³¹.

Докладът от актуализираната оценка на нуждите набелязва приоритетните нужди и оставащите пропуски в отговора на ситуацията с бежанците и представлява ценен ориентир за програмирането на втория транш за Механизма. Докладът съдържа

---

²⁵ С изключение на около 20 милиона евро за текущи административни разходи и разходи за техническа помощ, комуникация, наблюдение, оценка и одит, за които могат да бъдат поемани ангажименти и да бъдат сключвани договори през целия жизнен цикъл на Механизма.

²⁶ [Решение С\(2018\)1500 final на Комисията относно Механизма за бежанците в Турция за изменение на Решение С\(2015\) 9500 на Комисията по отношение на приноса за Механизма за бежанците в Турция - 14.3.2018 г.](#)

²⁷ [Решение С\(2018\)4959 final на Комисията относно Механизма за бежанците в Турция за изменение на Решение С\(2015\) 9500 на Комисията по отношение на приноса за Механизма за бежанците в Турция - 24.7.2018 г.](#)

²⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_facility_strategic_concept_note.pdf

²⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf

³⁰ Окончателният доклад от актуализираната оценка на нуждите беше публикуван на 31 октомври 2018 г.

³¹ По-специално съобщението от 2016 г., озаглавено „Достоен начин на живот“, относно принудителното разселване и развитието (СОМ (2016) 234 final) и придружаващите го заключения на Съвета ([Заклучения на Съвета относно подхода на ЕС към принудителното разселване и развитието](#), май 2016 г.).

актуализация на оценката, възложена от Комисията през юни 2016 г. В него се прави преглед на нуждите на бежанците и на приемните общности, както и промените в тях от 2016 г. насам, и се набелязват областите, в които е необходимо допълнително подпомагане. В доклада се заключава, че закрилата, основните нужди и препитанието, здравеопазването, образованието и общинската инфраструктура продължават да бъдат основните области за действие.

Стратегическата концептуална бележка има за цел да осигури стратегическа рамка за програмирането и изпълнението на втория транш на Механизма, като се наблегне на приобщаването и самостоятелността като основни цели. В нея беше потвърдена необходимостта от тясно взаимодействие между правителствените инструменти, инструментите за развитие и хуманитарните инструменти, за да се установят устойчиви и трайни решения в контекста на продължаващата криза, които надхвърлят периода на действие на Механизма и предоставянето на 6 милиарда евро. Това означава стратегически преход в рамките на Механизма от хуманитарна помощ към помощ за развитие. Особено внимание ще бъде отделено на осигуряването на устойчива социално-икономическа подкрепа и възможности за препитание, както и на укрепването на капацитета на приемащите общности да посрещат бежанци, като в същото време се подкрепя и социалното сближаване. Турските органи и Комисията ще работят, за да гарантират устойчивостта на проектите по Механизма след неговото приключване. Освен това ведомствата в Турция следва да са готови да поемат изпълнението на помощта по линия на Механизма, за да се гарантират устойчиви решения и равен достъп до права и услуги.

Стремежът при програмирането на втория транш е да се отразят препоръките от Специалния доклад за Механизма на Европейската сметна палата³², публикуван през ноември 2018 г. (вж. също и точката за одита по-долу). Палатата наблегна по-специално на необходимостта от обща стратегия за мобилизиране на направленията на Механизма за хуманитарна помощ и помощ за развитие, за подготвяне на прехода от финансиране по Механизма към националните органи и за гарантиране на устойчивостта на постигнатото в рамките на Механизма, след като той престане да действа.

Като първа стъпка към мобилизирането на допълнителна помощ в рамките на втория транш на Механизма Комисията прие през юли 2018 г., след като се консултира с управителния комитет на Инструмента за предприежинителна помощ (ИПП), специална мярка за образование. По линия на специалната мярка бяха отпуснати 400 милиона евро за продължаване на достъпа до качествено образование за бежанците³³. Целта е допълнително да се увеличи достъпът до качествено и приобщаващо образование за бежанците, които пребивават в Турция, в това число за възрастни, и да се подпомогне тяхната интеграция в турската образователна система, като по този начин се насърчава социалното сближаване. Специалната мярка се основава на предоставената по-рано подкрепа в областта на образованието, по-специално първата пряка безвъзмездна помощ „Насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система“ в размер на 300 милиона евро, отпусната на Министерството на националното образование.

---

³² Доклад на Европейската сметна палата:

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_EN.pdf

³³ Специална мярка за образование C(2018)4960 final от 24.7.2018 г.

През ноември 2018 г. специалната мярка беше изменена, за да се включат допълнителни средства в размер на 100 милиона евро за така необходимата училищна инфраструктура с цел да се покрийт нуждите по отношение на класни стаи и образователни пространства³⁴. През декември 2018 г. бяха стартирани две покани за изразяване на интерес в областта на социално-икономическата подкрепа и общинската инфраструктура с бюджет в размер съответно на 465 милиона евро и 380 милиона евро. Комисията даде начало на своя план за изпълнение на хуманитарни дейности (ПИХД)³⁵ за 2018 г., в който бяха посочени наличното финансиране и потенциалните партньори за хуманитарното направление на Механизма. Продължи успоредно подготовката за допълнителна помощ в областите на социално-икономическата подкрепа и здравеопазването, като тя следва да бъде потвърдена през второто тримесечие на 2019 г., с особен акцент върху гарантирането на прехода от парична подкрепа към самостоятелност и активно участие на пазара на труда.

5. Прилагане на Механизма

Механизмът се прилага под формата на хуманитарна помощ и помощ за развитие, като в рамките на първия транш за съответните направления бяха разпределени около 1,4 милиарда евро и 1,6 милиарда евро.

С хуманитарната помощ се подпомагат най-уязвимите бежанци чрез предоставянето на предвидима и зачитаща достойнството подкрепа, насочена към удовлетворяване на основните нужди и към закрилата. Тя служи и за преодоляване на пропуските при предоставянето на услуги посредством специализирани агенции и партньори в областта на здравеопазването и образованието при извънредни ситуации.

Помощта за развитие подпомага дългосрочните потребности на бежанците в областта на здравеопазването, образованието и социално-икономическото развитие, и по-специално по отношение на достъпа до обществени услуги и възможностите за препитание. Освен това тази помощ се съсредоточава върху уязвимите групи и включва в интервенциите аспекти, свързани с пола, например чрез осигуряване на закрила за жените и момичетата срещу сексуално и основано на пола насилие и подобряване на достъпа до грижи за сексуалното и репродуктивното здраве.

Особено внимание е отделено на бежанците и на търсещите убежище лица, които не са сирийци. Интервенциите по линия на Механизма винаги имат за цел да привлекат за участие местните общности, които приемат бежанци.

За цялата сума от 3 милиарда евро по първия транш от Механизма за периода 2016—2017 г. бяха поети ангажименти и сключени договори³⁶, като се осъществяват 72 проекта с осезаеми резултати. В края на 2018 г. над 2,072 милиарда евро от тези 3 милиарда евро бяха отпуснати, като останалите средства ще бъдат отпуснати в хода на изпълнението на проектите по Механизма до средата на 2021 г.

Подробна информация се съдържа в онлайн таблицата с проекти³⁷.

³⁴ [Изменена специална мярка за образование C\(2018\)8254 final от 11.12.2018 г.](#)

³⁵ https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/echo_tur_bud_2018_91000_v2.pdf

³⁶ С изключение на около 20 милиона евро за текущи административни разходи и разходи за техническа помощ, комуникация, наблюдение, оценка и одит, за които могат да бъдат поемани ангажименти и да бъдат сключвани договори през целия жизнен цикъл на Механизма.

³⁷ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf

От общата сума в размер на 3 милиарда евро по втория транш на Механизма за периода 2018—2019 г. до февруари 2019 г. бяха поети ангажименти за 1,2 милиарда евро, а до края на 2018 г. бяха сключени договори за 450 милиона евро и изплатени 150 милиона евро.

Помощта по линия на Механизма се предоставя в цяла Турция, но е най-концентрирана в десетте най-засегнати провинции: Истанбул, Шанлъурфа, Хатай, Газиантеп, Мерсин, Адана, Бурса, Килис, Измир и Кахраманмараш³⁸. Помощта по Механизма се предоставя предимно за бежанци и мигранти, живеещи извън лагери.

5.1 Хуманитарна помощ

Хуманитарната помощ на ЕС се направлява от Европейския консенсус относно хуманитарната помощ от 2007 г.³⁹, в който се предвижда, че ЕС като организация, предоставяща хуманитарна помощ, се придържа към хуманитарните принципи на хуманност, неутралност, безпристрастност и независимост, посочени в член 214 от ДФЕС и Регламента за хуманитарната помощ (№ 1257/96)^{40, 41}.

По линия на хуманитарното направление на Механизма по първия транш бяха разпределени 1,389 милиарда евро, бяха сключени договори за всички 45 хуманитарни проекта с 19 партньори, насочени към основните нужди, закрилата, образованието и здравеопазването на най-уязвимите мигранти в Турция. Досега са изплатени 1,11 милиарда евро в полза на общо 1 561 940 бежанци⁴². В рамките на втория транш до момента са разпределени 690 милиона евро за основни нужди, закрила, образование и здравеопазване. През 2018 г. за първите 50 милиона евро бяха сключени договори за 11 проекта в областта на здравеопазването и закрилата. Планът за изпълнение на хуманитарната помощ за 2018 г. включваше 51,17 милиона евро хуманитарно финансиране в рамките на Механизма (50 милиона евро от втория транш и 1,17 милиона евро, преразпределени от неизползвани средства от проекти по първия транш)⁴³. По-долу са посочени някои от основните постижения в областта на хуманитарната помощ през 2018 г.⁴⁴

Мрежа за социална закрила при извънредни обстоятелства

ЕС продължи да посреща нуждите на бежанците в положение на тежка социално-икономическа уязвимост чрез Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства. Мрежата представлява хуманитарна програма за социално подпомагане чрез дебитна карта, която осигурява пряко на уязвимите бежанци определена ежемесечна сума в брой за различни цели. Към януари 2019 г. близо 1,5 милиона лица са се възползвали от месечните парични преводи по линия на програмата.

³⁸ Разпределението на сирийските бежанци по провинции се намира тук:

http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik

³⁹ Съвместно изявление на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки.

⁴⁰ Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно хуманитарната помощ.

⁴¹ Хуманитарната помощ на Европейската комисия се основава на специфичните за всяка държава годишни планове за изпълнение на хуманитарни дейности. Рамката за сътрудничество между Комисията и нейните партньори в областта на хуманитарната помощ е установена чрез финансовите и административни рамкови споразумения на Комисията с международни организации и рамковите споразумения за партньорство с неправителствени организации.

⁴² Включително бежанците, които се ползваха от Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства, както и от предишни програми.

⁴³ На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/echo/financing-decisions-hips-2018_en.

⁴⁴ Възможно е бежанците да се ползвали от повече от една услуга, като общите данни не отчитат припокриването.

Образование в извънредни ситуации

ЕС продължава да работи за улесняването на достъпа на бежанците до системите за формално образование, като намалява пречките и осигурява средства за изложените на риск деца, така че да могат да посещават училище. Стартирана през 2017 г., програмата за обвързано с условия предоставяне на парични обезщетения за образование⁴⁵ е най-голямата по рода си програма за образование при извънредни обстоятелства, финансирана от ЕС, като надминава първоначалните си цели. Към февруари 2019 г. семействата на над 470 000 деца, посещаващи училище, са получили финансова подкрепа чрез програмата за обвързано с условия предоставяне на парични обезщетения за образование. Освен това по данни от декември 2018 г. средно 6 768 деца се възползват месечно от подкрепа за училищен транспорт, а 9 267 деца бежанци се възползват от дейности за неформално образование. Тези дейности включват предоставянето на неформални образователни курсове на турски и/или арабски език, ускорени програми за обучение, инициативи за учене у дома и занимални за подготовка на домашните работи. Тези програми ще улеснят влизането на децата в системата на формалното образование в отговарящия на възрастта им клас.

Здравеопазване

ЕС се съсредоточи върху запълването на потенциалните пропуски в първичните здравни грижи, както и върху предоставянето на услуги, конкретно необходими на бежанците и други лица в бъдещо загриженост положение. От началото на функциониране на Механизма до октомври 2018 г. бяха извършени общо 873 365 здравни консултации сред бежанците в населените области с най-много бежанци. Освен това 40 705 бременни жени се възползваха от 84 714 консултации за пред- или следродилни грижи, 105 315 бежанци се ползваха от грижи за психичното здраве и психосоциална подкрепа и 13 075 бежанци се възползваха от следоперативни и рехабилитационни грижи.

Закрила

ЕС продължава да финансира проекти, насочени към достъпа на бежанците до регистрация и услуги, и да посреща нуждите на изложените на риск групи и лица. Така например с подкрепа от Механизма турската генерална дирекция „Управление на миграцията“ удостовери данните на над 2,6 милиона бежанци, живеещи в Турция.

5.2 Помощ за развитие

В рамките на направлението за развитие на Механизма продължава да се отбелязва добър напредък в изпълнението на 26 проекта, договорени по първия транш, като два от договорите вече приключиха. Плащанията към партньорите по изпълнението достигна 943 милиона евро от общо 1,6 милиарда евро, отпуснати за помощ за развитие в рамките на първия транш⁴⁶. По втория транш на Механизма са сключени договори за 400 милиона евро за продължаването на дейностите, които увеличават достъпа до качествено приобщаващо образование за бежанците, които пребивават в Турция, както и за подпомагане на интеграцията им в турската образователна система и за насърчаване на социалното сближаване. Освен това бяха заделени 100 милиона евро за

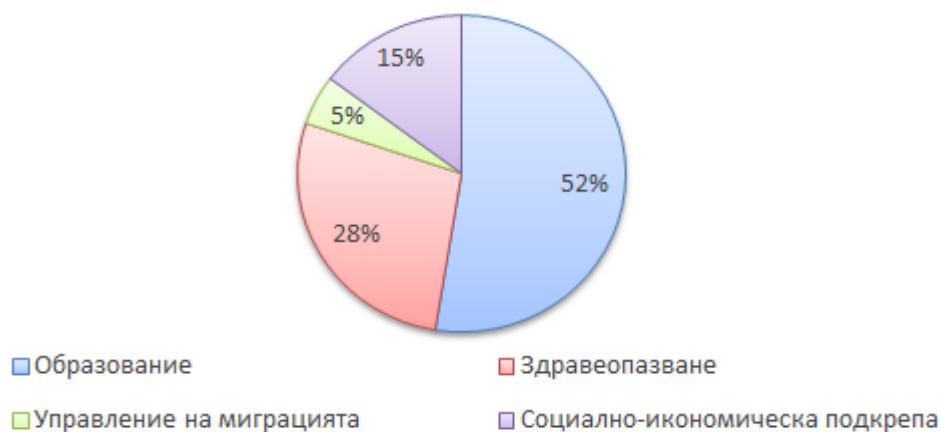
⁴⁵ https://ec.europa.eu/echo/blog/turkey-conditional-cash-transfer-education-programme-increases-school-attendance-syrian-and_en

⁴⁶ Тази сума включва и плащанията по проекти, изпълнявани от Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия, но които все още не са отразени в бюджета на ЕС.

подпомагане на училищната инфраструктура с цел да се покрият нуждите от класни стаи и образователни пространства. Бяха отпуснати 465 милиона евро в областта на социално-икономическата подкрепа и 380 милиона евро — за общинската инфраструктура.

В допълнение към средствата, управлявани пряко чрез Инструмента за предприсъединителна помощ⁴⁷, със средствата за развитие по Механизма се подпомагат редица мерки „от долу нагоре“ чрез 15 проекта по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия в общ размер от 293 милиона евро.

Разпределението по приоритетни области на средствата от направлението на Механизма за нехуманитарна помощ е както следва:

Образование

За да не се погуби бъдещето на цяло поколение млади хора, ЕС предоставя подкрепа за всички етапи на образователната система — от ранна детска възраст до висшето образование.

През учебната 2018-а година продължи изпълнението на проекта PICTES⁴⁸ — преки безвъзмездни средства на стойност 300 милиона евро за Министерството на националното образование на Турция, предназначени за насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система — като в много области целевите показатели на действието бяха преизпълнени. Например обучението по турски език бе последвано от изпит за постигнатото равнище, в който до края на септември 2018 г. участваха 400 000 учащи се. Над 16 000 учащи се общо получиха догонващо обучение, а 43 000 — спомагателно обучение. До края на септември 2018 г. броят на учителите и служителите на Министерството на образованието, които бяха обучени по проекта, надхвърли 19 000. Тези дейности ще продължат в рамките на договора за PICTES II⁴⁹,

⁴⁷ Средствата от Инструмента за предприсъединителна помощ в рамките на Механизма се управляват в съответствие с правилата за външни действия, съдържащи се в част втора, дял IV от Финансовия регламент и правилата за неговото прилагане. За повече подробности вж. Втория годишен доклад за Механизма.

⁴⁸ PICTES означава Promoting Integration of Syrian children into Turkish Education System („Насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система“). Това са преки безвъзмездни средства в размер на 300 милиона евро, предоставени на Министерството на националното образование на Турция за насърчаване на интеграцията на сирийски деца в турската образователна система.

⁴⁹ PICTES — Promoting Integration of Syrian Kids into Turkish Education System („Насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система“). Това са преки безвъзмездни

подписан през декември 2018 г. Това действие, на обща стойност от 400 милиона евро, има за цел да гарантира за още три учебни години, че децата бежанци, пребиваващи в Турция, имат достъп до качествено приобщаващо образование. Освен това то ще подпомага интеграцията на децата в турската образователна система, като същевременно се насърчава социалното сближаване, в т.ч. и за възрастните. Второ действие на стойност 100 милиона евро ще подсили помощта за училищната инфраструктура в районите с висока концентрация на бежанци. Напредва изграждането на училищни сгради в рамките на съществуващите програми. В ход е изграждането на 136 училищни сгради с масивна конструкция и 50 с конструкция от сглобяеми елементи. До декември 2018 г. бяха завършени 33 училища с конструкция от сглобяеми елементи. Освен това е напреднало значително изграждането на три училищни сгради с масивна конструкция.

Освен това по данни към декември 2018 г. почти 6 000 сирийски учители доброволци получаваха подкрепа под формата на месечни стимули, а над 14 000 деца се възползваха от образование в ранна детска възраст в рамките на общността или у дома.

За да се предостави възможност на бежанците да следват висше образование, 476 студенти получават университетски стипендии чрез три проекта, като се очаква през академичната 2019-а година броят на студентите, получаващи подкрепа, да се увеличи.

Здравеопазване

Основният стълб на помощта в приоритетната област на здравеопазването е проектът SINHAT⁵⁰, чрез който Министерството на здравеопазването на Турция получава преки безвъзмездни средства на стойност 300 милиона евро, имащи за цел да се гарантира достъпът на бежанците до здравни грижи. Към декември 2018 г., благодарение на интервенциите по линия на Механизма, са наети⁵¹ 2 569 медицински лица (69 % от които са сирийски бежанци), които работят в 178 здравни центъра за мигранти, като 45 от тези центрове са разширени здравни центрове за мигранти, осигуряващи основни вторични здравни услуги. Напредва и изпълнението на проектите за здравна инфраструктура, като в момента тежат процедурите за подаване на оферти за изграждането на две държавни болници (в Килис и Хатай), които се очаква да бъдат отворени през юни 2021 г. и следва да осигурят 500 болнични легла.

Социално-икономическа подкрепа

Работата относно препитанието и социално-икономическата подкрепа играе решаваща роля за интеграцията на бежанците в турското общество и способства за така необходимото социално и икономическо сближаване. Тъй като езиковата бариера е сериозна пречка за ефективната интеграция, чрез Механизма се предоставят курсове по турски език за бежанци. Общият размер на подкрепата по първия транш на Механизма достигна 196,6 милиона евро и се изпълнява чрез осем проекта⁵². Подкрепата в тази

средства в размер на 400 милиона евро, предоставени на Министерството на националното образование на Турция за насърчаване на интеграцията на сирийски деца в турската образователна система.

⁵⁰ SINHAT означава Improving the health status of the Syrian population under temporary protection and related services („Подобряване на здравния статус на сирийското население, ползващо се от временна закрила, и свързани услуги“), предоставяни от турските органи.

⁵¹ 118 специалисти, 482 лекари, 754 акушерки/медицински сестри, 892 двуезични придружители за пациенти, 323 служители със спомагателни функции.

⁵² Вж. таблицата с проекти на уебсайта на ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“, с изключение на проектите, изброени като образование/социално-икономическа подкрепа.

област следва да се увеличи значително в рамките на втория транш, за да се гарантира устойчивост и по-нататъшна интеграция. През декември 2018 г.⁵³ беше отправена покана за изразяване на интерес в областта на социално-икономическата подкрепа, като ще бъдат отпуснати 465 милиона евро за проекти, които да стимулират устойчивостта и самостоятелността на бежанците.

Проект на стойност 50 милиона евро, организиран от Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), осигурява по-голям достъп до приобщаващо, качествено професионално образование и обучение (ПОО) за бежанци и младежи от Турция в професионалните области, за които има голямо търсене на пазара на труда. Успоредно с това проект на Световната банка на стойност 50 милиона евро цели повишаване на пригодността за заетост и интеграцията на пазара на труда на бежанците и приемните общности в Турция. Институционалната подкрепа за услугите в областта на заетостта укрепва капацитета на турската агенция по заетостта за предоставяне на консултации и помощ при намирането на работа, както и капацитета на системите на Министерството на семейството, труда и социалната политика на Турция за наблюдение на предоставянето на разрешителни за работа и на услуги в областта на заетостта. Освен това турските органи получават подкрепа за увеличаване на капацитета за оценка на търсенето на умения в определени провинции с голям брой бежанци и за насърчаване на дейностите за създаване на работни места и предприемачество.

По линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия няколко проекта обхващат области от ключово значение, като езиково обучение по турски език за възрастни, сертифициране на уменията и професионално ориентиране, намиране на съответните умения за нуждите на пазара на труда, подкрепа за МСП, предприемачество и създаване на работни места, и др.

Финансирани по линия на Механизма общностни центрове предоставят и широк спектър от услуги, като обучения, информационни услуги и услуги по насочване, културни и социални прояви с цел повишаване на устойчивостта и самостоятелността на бежанците и приемните общности. Освен това през януари 2019 г. беше организирана конференция относно възможностите за реакция спрямо бежанския поток в Турция, която в по-голяма степен отчита равенството между половете; тази конференция беше проведена в рамките на текущ проект на Службата на ООН за равенство между половете и овластяване на жените (ООН — Жени), който има за цел да укрепи правата и устойчивостта на сирийските жени и момичета, както и социалното сближаване с приемащите ги общности в Турция.

Аспекти, свързани с равенството между половете, в проектите по линия на Механизма

Равенството между половете е важен фактор при планирането на проекти в рамките на Механизма за бежанците в Турция. Интервенциите по линия на Механизма целят да насърчат равните възможности за мъжете и жените, както и момчетата и момичетата, когато това е възможно. За тази цел се събират данни, групирани по полов признак, и бяха разработени някои конкретни действия. Бяха положени усилия за хармонизиране на действията по Механизма с тематичните цели на Плана за действие относно равенството между половете за периода 2016—2020 г. Сред тях са борбата с насилието срещу жени и момичета, равен достъп за момичетата и жените до качествено образование и професионално образование и обучение (ПОО) без дискриминация и

⁵³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/call_for_expression_of_interest_-_socio-economic_support.zip

подкрепа за организациите на жените и организациите на гражданското общество, които работят за равенство между половете и овластяване на жените и момичетата. Механизмът работи с партньори по изпълнението, които имат солиден опит в тази област, включително Фонда на ООН за децата (УНИЦЕФ), ООН — Жени и Международната организация на труда (МОТ). Например УНИЦЕФ предлага основни социални услуги за деца, особено за момичетата и жените и техните семейства, чрез подход, който дава по-цялостно разбиране на ролите на половете в семейството и обществото.

Управление на миграцията

По линия на Механизма бяха покрити разходите, направени при управлението на връщането (транспортиране, подслоняване) на 212 сирийци и 1 076 други граждани, както и разходите за логистично оборудване и ремонт на помещения за настаняване за 750 души. Така между август 2017 г. и края на септември 2018 г. 119 173 мигранти получиха помощ по линия на Механизма. Подкрепата от ЕС по линия на Механизма спомогна също за увеличаване на капацитета на турската брегова охрана да провежда издирвателни и спасителни операции. През 2018 г. бяха доставени шест спасителни лодки, а 1 081 служители на турската брегова охрана преминаха обучение по хуманитарни стандарти. И двата проекта бяха финансирани по първия транш на Механизма. В рамките на втория транш за тази област не са предвидени конкретни бюджетни средства.

6. Мониторинг и оценка

По своя замисъл системата за мониторинг и оценка на Механизма следва да бъде въведена постепенно.

Рамка за резултатите

Рамката за резултатите от Механизма отразява логиката на интервенция на Механизма. Тя се основава на стратегическата рамка на Механизма, както и на планираните действия и тяхната логическа рамка. Рамката за резултатите беше разработена между август 2016 г. и март 2017 г. след консултации с ключови заинтересовани страни, включително Ръководния комитет на Механизма, съответните турски органи и службите на Комисията. На заседанието на Ръководния комитет през март 2017 г. беше представен окончателен проект.

Въз основа на резултатите от пилотната фаза на мониторинг и приключването на договарянето, през 2018 г. рамката за резултатите беше допълнително подобрена след консултация с оперативните заинтересовани страни и през ноември 2018 г. на Ръководния комитет на Механизма беше представен актуализиран вариант.

Мониторинг и докладване на равнището на Механизма

Мониторингът на равнището на Механизма беше стартиран през пролетта на 2017 г. Съгласно задължението си по всеки договор, партньорите по изпълнението предоставят данните от мониторинга на равнище действие. Първото искане за данни от мониторинг беше изготвено през май 2017 г., последвано от три пилотни цикъла на мониторинг и докладване, стартирани през 2017 г. На 11-то заседание на Ръководния комитет беше

представен мониторингов доклад⁵⁴, обхващащ постиженията на Механизма до 30 юни 2018 г.

Първите няколко цикъла на събиране на данни бяха разработени като пилотна фаза за показателите на рамката за резултатите. Те бяха от основно значение за запознаване на партньорите по изпълнението с изискванията за мониторинг и докладване в рамките на Механизма и за преценка на осъществимостта на предложените показатели. Важно е да се отбележи, че за значителна част от проектите по Механизма бяха сключени договори в края на 2017 г. и изпълнението на съответните действия започна едва през 2018 г.

Партньорите по изпълнението докладват на възлагащите органи, т.е. делегацията на ЕС в Турция, Регионалният доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия и Комисията, данните, които са от значение за показателите по рамката за резултатите от Механизма, като използват общ формуляр за мониторинг. Процесът за консолидиране на данните се извършва с техническата помощ на вътрешен ИТ инструмент (мониторингова платформа на Механизма), който позволява автоматично агрегиране, анализ и визуализиране на данните. Платформата е в процес на окончателно изпитване.

Възлагащите органи и секретариатът на Механизма имат намерение да стандартизират процесите за събиране на данни. Определянето на това до каква степен действията в рамките на Механизма са допринесли за конкретни резултати също е проблематично поради мащаба и разнообразието на интервенциите и участието на многобройни заинтересовани страни. Накратко измерването на степента на постигане на конкретните резултати на Механизма продължава да бъде предизвикателство.

Техническа помощ за мониторинг

През май 2017 г. Комисията прие Решение относно мярка за подкрепа на мониторинга, оценката, одита и комуникацията на Механизма за бежанците в Турция⁵⁵. Това даде възможност за набавянето на техническа помощ в подкрепа на мониторинга и докладването във връзка с рамката за резултатите от Механизма и специфичните финансирани интервенции. Договорът за техническа помощ за мониторинг беше подписан през януари 2018 г. и е в процес на изпълнение. Задачата се състои от две отделни части. Първата част представлява подкрепа за мониторинга на равнището на Механизма. Това включва периодичен преглед на рамката за резултатите, преглед на базовите и целевите стойности и методите за изчисляване на показателите и свързаните с тях насоки. Освен това екипът за техническа помощ отговаря за подкрепата на секретариата на Механизма при първоначалния анализ на данните от мониторинга, събирани на всяко тримесечие чрез платформата за мониторинг на Механизма, и при изготвянето на докладите за мониторинг. Втората част на задачата се състои в оказването на подкрепа за делегацията на ЕС при изпълнението на нейните задължения да упражнява мониторинг на финансираните чрез Механизма действия/договори, включително проверка на данните чрез проверки на място за договорите при пряко управление. Делегацията се нуждае от подкрепа за проверките на място поради мащаба на някои интервенции по линия на Механизма и географския обхват на дейностите. До края на декември 2018 г. бяха приключени 50 мисии за мониторинг: 16 от тях — през 2017 г. (включително 2 мисии за ориентиран към резултатите мониторинг (ОРМ) и 34 — през 2018 г. (включително 3 мисии за ОРМ и 8 мисии от екипа за техническа

⁵⁴ [Рамка за резултатите от Механизма — мониторингов доклад](#)

⁵⁵ Решение за изпълнение С(2017)3378 final на Комисията от 23.5.2017 г. относно мярка за подкрепа на мониторинга, оценката, одита и комуникацията на Механизма за бежанците в Турция.

помощ). Над 35 % от мисиите за мониторинг бяха във връзка с преки безвъзмездни средства за министерствата на образованието и здравеопазването в Турция.

Комисията, и по-специално служителите на място на Комисията в Турция и регионалният офис на Комисията в Аман, извърши мониторинг на всички действия, финансирани по плановете за изпълнение на хуманитарни дейности. До ноември 2018 г. бяха завършени 148 мисии за мониторинг на равнище проект. Освен по показателите в рамката за резултатите, по които партньорите докладват, периодично се докладва и по допълнителни показатели за закрила, което също се отразява в мониторинга на равнището на Механизма в платформата за мониторинг.

Оценка

Завършени са осем оценки на равнище действие или портфейл по линия на Механизма, а три все още са в ход⁵⁶. Освен това е завършена една оценка във връзка с Механизма, а други две са в ход. оценките обхващат преди всичко хуманитарната помощ и помощта, предоставена по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия. През декември 2018 г. Комисията стартира стратегическата междинна оценка на Механизма за бежанците в Турция, която ще се проведе в хода на 2019—2020 г. Целта е да се направи оценка на приноса по линия на Механизма към приоритетните области на образованието, здравеопазването, социално-икономическата подкрепа и управлението на миграцията в периода 2016—2019/20 г. С нея се очаква да се осигури цялостна независима оценка на междинните резултати, съпоставени с целите, да се набележат поуки и да се изработят препоръки за подобряването на настоящите и бъдещите действия по Механизма.

7. Одит

Европейската сметна палата започна официално своя одит на изпълнението на Механизма на 17 октомври 2017 г. Окончателният доклад на Палатата беше публикуван на 13 ноември 2018 г. Одитът беше съсредоточен върху допълващата стойност на помощта по линия на Механизма, нейното предоставяне и мониторинг и върху извадка от десет хуманитарни проекта. Палатата се фокусира върху управлението на първите няколко проекта, финансирани от Механизма, както и върху постигнатите до момента резултати по неговото хуманитарно направление. Палатата констатира, че независимо от трудния контекст, Механизмът е мобилизирал бързо средства за осигуряването на бързи ответни мерки, но все пак има възможност за повишаване на ефективността на хуманитарните проекти, и по-специално проектите за помощ под формата на парични средства, както и че Механизмът следва да постигне по-голяма икономическа ефективност⁵⁷. Палатата отправи редица препоръки към Комисията, които Комисията прие изцяло и вече изпълнява, по-специално по отношение на преориентирането на интервенциите към помощ за развитие (вж. „Програмиране“).

---

⁵⁶ Пример: Оценка на хуманитарния отговор на Европейския съюз на бежанската криза в Турция, 2016—2017 г.; Оценка на финансираната от ГД „Хуманитарна помощ“ Мрежа за социална закрила при извънредни обстоятелства в Турция, ноември 2016 г. — февруари 2018 г.; Междинна стратегическа оценка на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия.

⁵⁷ Доклад на Европейската сметна палата:

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_EN.pdf

8. Комуникация и публичност

Публичността и комуникацията са основни приоритети от самото начало на дейността на Механизма. Механизмът заема централно място в посланието, че ЕС оказва непрестанно силна подкрепа на бежанците и приемните общности в Турция. Комуникационната стратегия от 2017 г. остава общата рамка за комуникационните дейности, с които се цели популяризиране на финансираните чрез Механизма действия.

През ноември 2018 г. бяха проведени няколко дейности за видимост, включително пътуване с европейски журналисти и представители на държавите членки в Истанбул и Газиантеп през ноември 2018 г., което бе широко отразено в медиите. Пътуването включваше много посещения по места, където се осъществяват проекти по линия на Механизма, както и церемонията по стартирането на проект в областта на социално-икономическата подкрепа. Освен това Делегацията на ЕС в Турция си партнира с турския Червен полумесец и футболен клуб Галатасарай в мероприятие с голяма публичност, при което сирийски и турски деца се срещнаха с известни футболисти по време на тренировка и след това присъстваха на мач от местното първенство. Медийната кампания достигна 100 милиона души, с два видеоматериала, споделени от Делегацията в социалните медии⁵⁸.

Състояха се и редица важни прояви и церемонии в Турция и в Европа, организирани в сътрудничество с хуманитарните партньори. През юли на летището в Брюксел се проведе изложбата „Образованието — нашето бъдеще“, организирана в сътрудничество с УНИЦЕФ, в която бяха включени снимки на деца бежанци, подпомогнати по линия на финансираната от ЕС Програма за обвързано с условия предоставяне на парични средства за образование в Турция. Изложбата получи широко медийно покритие както в Турция, така и в Европа, като достигна 260 000 души чрез социалните медии. През септември 2018 г. Световната продоволствена програма започна комуникационна кампания Incredible Ordinary, финансирана от ЕС, за повишаване на осведомеността сред европейските граждани за Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства. Резултатите от тази подкрепа бяха представени на европейската общественост чрез временни центрове #IncredibleOrdinary в Париж, Милано, Варшава, Берлин и Амстердам, в които на преден план бяха историите на осем бежански семейства, подпомагани от програмата. Със свои думи семействата обясняват как привидно обикновени неща, до които Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства им е дала достъп, са имали невероятно значение за тях⁵⁹.

Бяха изработени 25 видео материала за популяризиране на проекти по Механизма с акцент върху личните човешки истории на бежанци, на които е дадена възможност да разкажат своята история. Тези материали бяха публикувани на страниците в YouTube на Делегацията и на Комисията и бяха споделяни чрез каналите в социалните медии по различни поводи⁶⁰. Миналата есен в предаването AidZone по Евронюз беше излъчен

⁵⁸ 180 хиляди виждания във Facebook, 65 хиляди в Twitter, 1 000 харесвания в Youtube и 6 000 в Instagram.

⁵⁹ Уебстраница на Incredible Ordinary и пример за личен опит: <https://www.incredibleordinary.org/>
<https://www.youtube.com/watch?v=80lhP3g4PiY&list=PL3xTi8eO-wuv5sFdgYdrGeI-DK7FtZz2f>

⁶⁰ Специален канал в YouTube на Делегацията с примери за видеоматериали:

https://www.youtube.com/channel/UC6FP0xxlSG8xtesxTG_xjkg

<https://www.youtube.com/watch?v=ofRVziiCVss>

<https://www.youtube.com/watch?v=BR6AgSF8AJ4>

<https://www.youtube.com/watch?v=McaZI5tZAOM>

<https://www.youtube.com/watch?v=HOXZUPgl6Hk>

епизод за финансираните от ЕС здравни услуги за засегнатите от конфликта сирийски бежанци, като той беше показан в цяла Европа⁶¹.

Освен това Комисията публикува пет съобщения за медиите, а делегацията — други 17 съобщения. Членовете на Управителния комитет получаваха веднъж на тримесечие бюлетини с актуална информация за дейностите по Механизма и избрани видео материали. Бяха публикувани⁶² и статии и блогове, посветени на лични човешки истории, а посещенията на високопоставени представители на ЕС във връзка с проекти по Механизма получиха широко медийно отражение.

9. Заключение и следващи действия

До март 2019 г. бяха сключени договори за всички оперативни средства от първия транш на Механизма и бяха изплатени над 2 милиарда евро. Беше постигнат важен напредък в мобилизирането на втория транш, като до март 2019 г. бяха поети задължения за 1,2 милиарда евро, сключени договори за 450 милиона евро и изплатени 150 милиона евро. Механизмът продължава да осигурява така необходимата помощ за бежанците и приемните общности в Турция. Предстоят следните действия:

- ефективно изпълнение на всички проекти в полза на бежанците и приемните общности в съответствие с принципите на добро финансово управление;
- изпълнение на втория транш, като проекти ще се осъществяват до средата на 2025 г.;
- привеждане в пълна оперативна готовност на цялостна система за мониторинг;
- продължаващо изпълнение на комуникационни дейности;
- редовни заседания на Управителния комитет. Следващите заседания са планирани за пролетта и есента на 2019 г.

---

⁶¹ Епизод на AidZone по Евронюз: <https://youtu.be/Sq3xkKXjBoc>

⁶² <https://www.avrupa.info.tr/en/news/looking-inspiration-start-over-7487>
<https://www.avrupa.info.tr/en/learning-language-key-new-life-7410>